

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13CoCsp/42/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818202614
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8818202614.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: I. U., T.. XX.XX.XXXX, H. T.Á. XXX/X, XXX XX G. C., zastúpenému: I. U. G., T.. XX.XX.XXXX, H. T. XXX/XX, XXX XX G. C., o zaplatenie 5.071,33 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 11.02.2020, č. k. 10Csp/137/2018-96 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo vyhovujúcom výroku v časti o povolení zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom v mesačných splátkach.

II. Zrušuje rozsudok vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit:

„I. Žalovaný je p o v i n ň ý zaplatiť žalobcovi sumu 5.179,98 € spolu spolu s 5% ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.071,33 € od 26.7.2018 do zaplatenia, a to v splátkach po 60,- € mesačne, pričom každá splátka bude splatná vždy do posledného dňa toho ktorého kalendárneho mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku. V prípade omeškania čo i len s jednou splátkou sa stane splatným celý doposiaľ neuhradený dlh.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania. O výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.“

2. Spor právne posúdil podľa ust. § 369 ods. 1, § 497 Obchodného zákonníka, § 39, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, 10 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia 5.071,33 eur spolu s úrokom v sume 106,17 eur, úrokmi z omeškania v sume 2,48 eur, úrokom vo výške 6,97 % ročne z istiny 5.071,33 eur od 26.08.2018 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených istiny 5.071,33 eur od 26.07.2018 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov v sume 106,17 eur od 26.07.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzatvorili dňa 17.04.2015 zmluvu

o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 7.300,- eur. Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti tým, že prestal uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas, a preto žalobca na základe výzvy na predčasné splatenie úveru rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 25.07.2018 v zmysle ust. § 565 Občianskeho zákonníka, v súlade s Úverovou zmluvou a Obchodnými podmienkami pre úvery občanom, a to po zaslaní upozornenia na omeškanie a možnosť predčasného zosplatnenia. Žalovaný uhradil na istinu sumu 2.228,67 eur a po zosplatnení úveru do dňa podania žaloby neuskutočil žiadnu úhradu. Žalovaný na pojednávaní dňa 11.02.2020 uviedol, že pôžičku si zobral od právneho predchodcu žalobcu na bežné výdavky v domácnosti. Žalovaný ďalej uviedol že pôžičku splácal, ale neskôr ju prestal splácať, pretože potreboval peniaze na lieky, na domácnosť a pod.. Žalovaný je od svojich 18-tich rokov na invalidnom dôchodku a v čase poskytnutia úveru poberal invalidný dôchodok vo výške 239,- eur mesačne. Jeho výdavky predstavujú sumu 200,- eur na domácnosť, v ktorej žije so svojim zástupcom - otcom, sestrou, jej manželom a deťmi. Mesačne potrebuje na lieky a hygienu spolu cca 80,- eur. Spláca ešte ďalšiu pôžičku C.U. H. mesačnými splátkami vo výške 80,- eur. Žalovaný so svojim splnomocneným zástupcom uviedol, že môže dlžnú sumu splácať žalobcovi v mesačných splátkach vo výške 50,- eur.

4. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným bola uzavretá úverová zmluva, predmetom ktorej bolo poskytnutie bezúčelového úveru žalovanému, ktorý sa ho zaviazal vrátiť za stanovených podmienok. Keďže si túto svoju povinnosť nesplnil, žalobca listom zo dňa 25.07.2018 vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru a žiadal žalovaného, aby dlžnú sumu uhradil bezodkladne. Súd, ako súčasť priznanej sumy, žalobcovi priznal vyčíslenú nezaplatenú istinu 5.071,33 eur, k čomu pripočítal vypočítaný úrok do dňa zosplatnenia, t.j. do 25.07.2018, kedy predčasne zosplatnil zvyšok úveru, t.j. v sume 106,17 eur a priznal mu aj úrok z omeškania 2,48 eur, ktorý bol dohodnutý v zákonnej sadzbe 5,05 % ročne v zmluve. V tejto sume bol vypočítaný do dňa zosplatnenia úveru. Z nezaplatennej istiny 5.071,33 eur súd žalobcovi priznal aj zákonný úrok z omeškania 5 % ročne od 26.7., t.j. po zosplatnení do zaplatenia. Súd žalobcovi v prevyšujúcej časti nepriznal úrok po zosplatnení úveru, nakoľko zosplatnením úveru prestal žalovanému poskytovať finančnú službu a nastáva sankčný mechanizmus - má nárok na úrok z omeškania, ale nie aj riadny dohodnutý úrok po zosplatnení. Zároveň mu nepriznal ani úrok z omeškania z nezaplatených dohodnutých úrokov, nakoľko by išlo o duplicitné úročenie. Je nesporné, že úverový vzťah spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide pritom o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Keďže žalobca pristúpil k predčasnej splatnosti úveru, od tejto doby žalobca nemá nárok na úrok z úveru, ktorého platenie bolo dojednané, nakoľko po zosplatnení nastupuje sankčný mechanizmus z titulu porušenia zmluvných podmienok zo strany dlžníka, teda vzniká nárok na úrok z omeškania. Rozhodnutia založené na závere, že zo zákona právo na úrok z úveru po jeho splatnosti nevyplýva, argumentujú často rozhodnutím NS SR 4Cdo 143/1998 (R 59/98). Často sú tiež preberané argumenty z rozhodnutia KS v Prešove 1 Co 30/2012-145 z 30. mája 2012, s tým, že jeho závery rozhodnutia považoval za správne aj ÚS SR v rozhodnutí IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012. Z neskorších je citované rozhodnutie KS v Prešove 6Co/190/2014 zo dňa 30.06.2015. Jeho dôvodmi bolo, že s porušením práva nemôže byť spojená odplata. Pokiaľ dlžník nemá oprávnenie mať istinu u seba, nie je dôvod, aby za to platil. Naopak, istina je právne k dispozícii veriteľovi, a preto nemôže veriteľ požadovať odplatu. Z Rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6Co 56/2018 z 28. marca 2018 vyplýva stanovisko, že v prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

5. Vzhľadom na uvedené súd zaviazal žalovaného na zaplatenie rozdielu medzi nezaplatenou istinou úveru (5.071,33 eur) a úrok do dňa zosplatnenia (106,17 eur) a priznal mu aj úrok z omeškania (2,48 eur), spolu teda 5.179,98 eur. Žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dostal do omeškania, preto ho súd zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania z dlžnej sumy vo výške 5.179,98 eur, ktorý bol v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády vo výške 5 % ročne z istiny a úrokov odo dňa nasledujúceho po dni zosplatnenia t.j. zo sumy 5.179,98 eur

od 26.07.2018 do zaplataenia. Vzhľadom na ťaživú sociálnu a ekonomickú situáciu žalovaného, ktorú deklaroval súdu a preukázal mu ju, mu súd priznal možnosť splácania v splátkach po 60 eur mesačne, na základe čoho žalobca ako finančná banková inštitúcia nebude ekonomicky ohrozený. Zároveň bude splácanie „poistené“ tým, že mu budú patriť aj úroky z omeškania z jednotlivých splátok do zaplataenia a bude zabezpečený aj tým, že v prípade omeškania žalovaného so splátkou sa stane splatným celý dlh.

6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP. Keďže súd žalobe nevyhoviel len v nepatrnej časti, žalobcovi patrí proti neúspešnému žalovanému náhrada trov konania podľa pomeru úspechu. O konkrétnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote žalobca odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalobca má za to, že nárok na zaplataenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškание dlžníka, ani prípadné zosplatenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa tým, že prichádza o dohodnutý úrok a zvyhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatení neobsahuje žiaden právny predpis. K výroku o priznaní možnosti splácania dlžnej sumy v splátkach uviedol, že nebola splnená podmienka odôvodnenosti pre určenie dlhšej paričnej lehoty, pričom jediný predložený dôkaz, posudok Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny nemôže predstavovať dôkaz, ktorý znamená komplexné zhodnotenie nepriaznivej majetkovej situácie žalovaného, a teda súd priznaním možnosti splátok postupoval nad zákonný dovolený rozsah. Súd nedostatočne zistil skutkový stav týkajúci sa možnosti žalovaného uhradiť dlžnú pohľadávku. Oprávnenie súdu priznať plnenie v splátkach je výnimočné oprávnenie a každá výnimka sa považuje za osobitnú výhodu dlžníka, ktorá nesmie neprímerane zasahovať do právoplatne priznaných práv veriteľa. Žalobca má za to, že výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky, pretože lehota na splatenie pohľadávky sa predĺžila do takej miery, že len samotná istina sa bude splácať sedem rokov. K výroku súdu o náhrade trov konania namietal, že nie je zistiteľné, ktoré konkrétne zákonné ustanovenie a akého právneho predpisu sa stalo základom záveru súdu, keď súd neurčil, v akom rozsahu žalobcovi náhradu trov konania voči žalovanému priznáva. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je tým v tejto časti nepreskúmateľné, čím sa bráni stranám sporu v možnosti uplatňovať svoje práva a oprávnené záujmy. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a vyhoviel žalobe v plnom rozsahu, zaviazal žalovaného zaplatiť dlh v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Jedným z odvolacích argumentov žalobcu bolo tvrdenie, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

11. Žalobca v odvolaní namietal skutočnosť, že súd prvej inštancie dospel k určaniu výšky mesačných splátok, ktorými má žalovaný splácať svoj dlh voči žalobcovi, čo pri určení mesačných splátok vo výške 60,- eur len splatenie dlžnej istiny bude trvať sedem rokov. Má za to, že žalovaný týmto rozhodnutím nebol nijako sankcionovaný za porušenie svojich zmluvných povinností, ale naopak

odmenený. Odvolací súd uvádza, že vzhľadom na pomery žalobcu, je rozhodnutie súdu prvej inštancie správne, keďže žalovaný v konaní pred prvoinštančným súdom preukázal svoju zlú finančnú situáciu, ktorá mu objektívne bráni v zaplatení celej zosplatennej sumy. Svoje pomery preukázal rozhodnutím o výške dôchodku (č.l. 92), rovnako je nedôvodná námietka o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, keďže v bode 48 rozsudku súd prvej inštancie uvádza, cit.: „Vzhľadom na ťaživú sociálnu a ekonomickú situáciu žalovaného, ktorú deklaroval súdu a preukázal mu ju, mu súd priznal možnosť splácania v splátkach po 60,- eur mesačne, na základe čoho žalobca, ako finančná banková inštitúcia týmto nebude ekonomicky ohrozený. Zároveň bude mať splácanie „poistené“ tým, že mu budú patriť aj úroky z omeškania z jednotlivých splátok do zaplatenia a bude zabezpečený aj tým, že v prípade omeškania žalovaného so splátkou sa stane splatným celý dlh. Ak by mal žalovaný zaplatiť celý dlh naraz, toto by ho ekonomicky ohroziť mohlo.“

12. Na zdôraznenie správnosti rozsudku v tejto časti je potrebné poukázať na ust. § 232 ods. 3 CSP upravujúce lehotu na plnenie. V zmysle tohto ustanovenia lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a j z obsahu spisu, v tomto prípade jednoznačne vyplýva dôvod na určenie plnenia v mesačných splátkach vzhľadom na sociálnu a majetkovú situáciu žalovaného, preto námietka žalobcu, ktorou poukazuje na nesprávne právne posúdenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia nie sú dôvodné.

13. V prejednáwanej veci pomery na strane žalovaného boli zisťované jednak v konaní i pri výsluchu na pojednávaní dňa 11.02.2020. Žalovaný je invalidný dôchodca, ktorý poberá invalidný dôchodok vo výške 336,70 eur mesačne. Okrem predmetného úveru má ďalší záväzok voči C. H., Z..G.. s mesačnými splátkami vo výške 80 eur mesačne. Žalovaný úver prestal splácať z dôvodu svojho nepriaznivého zdravotného stavu, následkom čoho došlo aj k zhoršeniu jeho finančnej situácie. Ako vyplýva z vyjadrení žalovaného, plateniu sa nevyhýba a prejavil snahu a záujem o splatenie svojej pohľadávky voči žalobcovi.

14. Vychádzajúc z uvedeného, súčasný príjem žalobcu neumožňuje, aby istinu vo výške 5.179,98 eur s prísl. zaplatil jednorazovo. Za takejto situácie súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalovanému uložil povinnosť splácať žalobcovi pohľadávku v splátkach po 60,- eur mesačne. Zároveň žalobca má možnosť v súlade s ust. § 232 ods. 4 CSP požadovať zaplatenie celej pohľadávky v prípade omeškania žalovaného, čo i len s úhradou jednej splátky.

15. Vzhľadom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok vo výroku I., ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi dlžnú sumu v mesačných splátkach vo výške 60,- eur, ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

16. Čo sa týka odvolaním napadnutého výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcu vo zvyšnej časti, v ktorej sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia zmluvného úroku za dobu odo dňa nasledujúceho po zosplatení úveru do zaplatenia, tu odvolací súd po preskúmaní veci, reagujúc na najnovšiu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia vo veciach sp. zn. 2Cdo/115/2019, 5Cdo/9/2020, 5Cdo/42/2020, 7Cdo/118/2019, 8Cdo/237/2019, 8Cdo/125/2018, 8Cdo/135/2020, a podobne), dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého žalobcovi ako veriteľovi odo dňa nasledujúceho po splatnosti úveru už nepatria dojednané zmluvné úroky z úveru, ale len úroky z omeškania, nie je riadne odôvodnené z tohto pohľadu, že pokiaľ sa chce súd prvej chce odkloniť od vyššie uvedených rozhodnutí NSSR musí vo svojom odôvodnení uviesť a dostatočne presne konkretizovať svoj odklon od právneho záveru v nich uvedených.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedených rozhodnutiach uviedol, že otázka (ne)možnosti kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatení úverovej zmluvy, kde jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ, je predmetom dlhodobej diskusie odbornej verejnosti, nakoľko jednoznačné legislatívne riešenie, ktoré by sa výslovne k problematike vyjadrilo, absentuje. Z rozhodovacej praxe odvolacích súdov pretrváva nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatení úveru, kedy sa vyprofilovali tri skupiny rozhodnutí. Jedna kategória rozhodnutí zmluvné úroky po zosplatení úveru neprípúšťa a priznáva len úroky z omeškania. Odôvodňuje to tým, že po nadobudnutí splatnosti úveru (či už celého alebo jednotlivých splátok) veriteľovi vzniká nárok na vrátenie požičanej sumy, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu splatnosti

úveru (alebo jeho časti). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. Druhá skupina rozhodnutí kumuláciu zmluvne dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania po predčasnom zosplatnení úveru pripúšťa. Argumentuje zmluvnou autonómiou strán, kedy žiaden zákon výslovne nezakazuje dohodnúť úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná do jej faktického vrátenia veriteľovi, teda i za dobu, v ktorej sa dlžník ocitne v omeškaní so splnením svojho záväzku. Pokiaľ by takáto dohoda nebola prípustná, mohlo by to vyvolať absurdnú situáciu, keby sa dlžník porušením svojich zmluvných povinností splácať úverové splátky dostal do výhodnejšej pozície, v ktorej by napriek nevráteniu peňažných prostriedkov mal tieto vo svojej dispozícii naďalej bez povinnosti uhradiť odmenu za ich poskytnutie, t. j. zaplatiť veriteľovi úrok aj za obdobie po predčasnom zosplatnení úveru vyvolanom porušením zmluvných povinností. Nakoniec tretia skupina rozhodnutí pripúšťa kumuláciu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania obmedzene, iba do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na dohodnutých úrokoch zaplatil. Vychádza z názoru, že aj po predčasnom zosplatnení úveru zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Súčasne vyslovila názor, že dojednanie, podľa ktorého veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru, je pre dlžníka - spotrebiteľa nevýhodné, a preto v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatné.

18. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z ustanovení § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy. To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 vete prvej Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravdla vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

19. Ako ďalej uviedol najvyšší súd pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dojednuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazuje platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a

povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednanía nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v aktuálnej rozhodovacej praxi dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

21. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí prevyšujúcej časti žaloby žalobcu, v ktorej sa žalobca domáhal od žalovaného zaplataenia zmluvného úroku za dobu odo dňa nasledujúceho po zosplatení úveru do zaplataenia, tak už s ohľadom na uvedený právny názor, ktorý zaujala najvyššia súdna autorita v tejto doposiaľ spornej otázke, bude môcť obstať len v prípade vyčerpávajúceho odôvodnenia prípadného odklonu od vyššie citovaného právneho názoru NSSR.

22. Odvolací súd považuje za dôležité dať do pozornosti, s poukazom na § 162 ods. 1 písm. c) CSP, súdu prvej inštancie návrh Krajského súdu v Prešove na prejudiciálne konanie ku kumulácii úrokov a úrokov z omeškania zo dňa 09.03.2020 o výklade čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 38 Charty základných práv Európskej únie (C-192/20), vo veci týkajúcej sa rovnakého žalobcu ako v tomto konaní.

23. Na základe uvedených záverov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP v napadnutej časti vo výroku II. o zamietnutí prevyšujúcej časti žaloby a v súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie podľa § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Po vrátení veci súd prvej inštancie zopakuje, resp. doplní dokazovanie v naznačenom smere, vyvodí z neho náležité skutočnosti, ktoré potom posúdi v súlade s vyššie uvedeným právnym názorom najvyššieho súdu. Opätovne potom vo veci ohľadne prevyšujúcej časti žaloby žalobcu rozhodne.

25. Podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. V sporových konaniach sa ohľadom náhrady trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t.j. každá strana (žalobca aj žalovaný) je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Vo všeobecnosti platí, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22. júna 2011, sp. zn. 8 Sžo 215/2010).

27. Ako dôvodná je námietka žalobcu vo vzťahu k určeniu rozsahu nároku na náhradu trov konania žalobcu voči žalovanému, ktorý súd prvej inštancie vo svojom výroku o trovách konania neurčil. Z vyššie citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva, že súd má priznať strane náhradu trov konania podľa pomeru úspechu, čo v tomto prípade súd prvej inštancie vo výroku o trovách neurčil, nedostatkom čoho je rozhodnutie o trovách konania nepreskúmateľné. Vzhľadom na túto skutočnosť odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v súlade s ust. § 389 písm. b) CSP zrušil aj súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

28. Úlohou súdu prvej inštancie bude znovu rozhodnúť o rozsahu nároku na náhradu trov prvoinštančného konania žalobcu voči žalovanému s ohľadom na pomer úspechu žalobcu a žalovaného v konaní a svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v ust. § 220 ods. 2 CSP aj riadne a náležite odôvodniť. Zároveň súd prvej inštancie zväží možnosť prerušenia konania v zmysle ust. § 162 ods.

1 písm. c) CSP s ohľadom na aktuálne prebiehajúce prejudiciálne konanie C-192/20 týkajúce sa kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania vo veci týkajúcej sa rovnakého žalobcu ako v tomto konaní. Respektíve, pokiaľ sa súd prvej inštancie rozhodne pokračovať v konaní, zotrvanie na jeho doterajšom právnom posúdení veci si bude vyžadovať vyčerpávajúce právne zdôvodnenie odklonu od vyššie citovaného právneho názoru uvedeného v označených rozhodnutiach NSSR.

29. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie zároveň rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP.

30. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a je povinný dôsledne rešpektovať inštruktívnu časť odôvodnenia odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).